

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Elyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Va banque.

Lehetne vitázni, hogy vajjon helyes volt-e a bankkérdést annyira előtérbe helyezni, mint a mennyire most kiélezték. Igen alkalmas összehasonlítás lehetséges a mostani helyzet és a Széll-kormány helyzete közt. Akkor a létszám-emelés kérdése buktatott meg egy olyan kormányt, melynek bukását még politikai ellenfelei is sajnálták és következett utána a nyomornak és szenvedésnek néhány olyan esztendeje, a melyeket jobb lett volna fel nem idézni. Most ugyanaz a történet akar ismétlődni.

Olyan kormánya van az országnak, mely bírja a nemzet és a király bizalmát. Néhány év alatt egy évtized mulasztását pótolta s arra látszik hivatottnak, hogy egy szebb jövő alapját rakja le. Építkezéséhez erős sziklákat ad a nemzet bizalma s munkásságának tág határokat enged a királyi bizalom. Maga Bécs jött azzal az eszmével, hogy katonai téren vívmányokat lehet elérni. A katonai kérdésben tett előhaladás alkalmas arra, hogy a nemzet és a király közt a legszorosabb együttérzést alapozza meg. Is-

mételjük: az első lépést ebben az irányban Bécs tette meg és nagy mulasztás volt a második lépést meg nem tennünk a magunk részéről. Még most sem késő, a mint Tisza István beszéde sejteti. Kétségtelen az is, hogy ez a kormány feltétlenül több vívmányt hozhatna tarso-lyában, mint bármelyik elődje. Az is kétségtelen, hogy a Balkán helyzetében beállott változás a dinasztiaira, de a magyar és osztrák államra is égetően szükségessé teszi a katonai kérdések megnyugtató rendezését. Minden a kezünkre játszik — érdemes-e akkor a jobb kezünket összeveszejteni a ballal?

A bankkérdésnek előtérbe való furakodása olyan válságot idézett fel, melyet nehéz lesz a nemzet sérelme nélkül megoldani.

Kétségtelen dolog, hogy önálló bankhoz jogunk van. Az is bizonyos, hogy az önálló bank erős alapja lenne a magyar állam függetlenségének. A magyar jegybank a maga külön ércalapjával, melyet Budapesten és nem Bécsben őriznének magyar kézben levő részvényeivel a maga önálló gazdasági politikájával erős támasza volna függetlenségi törek-

véseinknek. Első lépés lenne a magyar állam gazdasági függetlenítése felé Hanem azért ezen a kérdésen kormányt buktatni: merész játék, a melyért nem mindenki merné a felelősséget elvállalni.

Nem egyszer, de számtalanszor hallottuk már, hogy a kormány az önálló bankot kívánja kartelbank alakjában. Ez az a maximum, a mit a politikai helyzet teljes ismerete mellett elérhetőnek tart s ez az a minimum, a melyet a nemzet is elfogadhat becsületes vívmány gyanánt. A kartelbank azonban oly óriási lépés, oly óriási ugrás a mai paritásos közös bank álláspontjától a gazdasági függetlenség felé, hogy azt Bécsben csak erős, az egész nemzetet háta mögött tudó magyar kormány viheli keresztül. A kormány erősítése: a kartelbank pozícióját szilárdítja. A kormány gyengítése csökkenti a kartelbank megvalósításának lehetőségét. Egy esetleges kormányválság pedig a kartelbank válságát idézné fel.

Ugyan mikép menne bele Bécs a kartelbankba, mikor a kartelbankot követelő miniszterium is inog?

Azt pedig ugyan ki hinné el, hogy ha a mai kormány a maga kartelbankjával

„TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

A cinkostárs.

I.

A nagymise végén a homályos székes-egyházban, a sűrű tömeg közepette, az öreg mlle Vairt ájtatossága utolján megzavarta szomszédjának arca és különös mozdulatai; szomszédja már nagyon közel volt hozzá. Vajon hol látta ő ezt a sápadt arcot, ezt az éles pillantást, ezt a macskaszerű soványságot, amely kész egy idegrohamnak engedve összehuzódni és kiugrani?

Az olvasó egyszerre fennakadt a kezében, az imádság visszamaradt susogó ajkain; mlle Vair egyszerre visszaemlékezett: ez Polyte, a jó Mariette fia. Mlle Vair ezért nem bocsátotta el a szerencsétlent, mindig türelmes volt és megbocsátott neki. Csendesén éltek az ősi lakóházban és nyugalmaikat nem zavarta egyéb, mint azok a rossz hírek, amelyeket a kicsinyről kaptak; — nem törődik ez a gyermek semmivel, csak a legnagyobb zsványságokkal. — írta róla a nevelőapja. Azután a tanítónő panaszkodásai következtek, később meg az asztalosmesteré aki két heti inaskodás után visszaküldte. És egy este Polyte fáradtan,

rongyosan, kisebesedett lábán lyukas cipő-maradványokkal csengetett be mlle Vairhoz. A kisasszonyt elfogta a szánalom, magához vette rendbeszedte, könyörületos lélekkel gondját viselte. Néhány hétig tartott a fiu képmutató szelidsége és akkor felbátorítva a két nő gyengeségétől, felforgatta a házat így vele a vén kisasszony, meg jó cseléde eredménytelen siránkozások, kétségbeesett reménykedések és elkeseredés közepette. Végre Polyte anélkül, hogy észbe jutott volna, milyen fájdalmat okoz mindkettőjüknek és milyen győtrő nyugtalanságban hagyja hátra őket, egy éjjel kiugrott a kerítésen és visszazerezte vadmacskaszabadságát. És azóta, évek óta már, soha semmi hír róla.

Mlle Vair szemét félig lehunyta fájdalmas visszaemlékezései közepette — s most egyszerre összerendezte; okos, lassu mozgásu ujjak, halkán mozdulva, mint a kigyó, zsebét keresték, behatoltak, megragadták a pénztárcát és finoman, óvatosan kihúzták beöle.

Az első gondolata az volt mlle Vairnek, hogy odakap zsebéhez és kiált, de ez a csodálatos hasonlóság megakadályozta benne, nem mozdult, sőt lélegzetét is visszafojtotta, annyira megzavarta ez a gondolat: »Polyte tolvaj!»

A szeme tele lett könnyel és remegett, mert félt, hogy egy akaratlan mozdulatával

megijeszti és elárulja, rávonja a szomszédok figyelmét. Így segített a lopásban s amint a férfinak sikerült ujjai között a pénztárcát elvenni, kissé feléje fordította a fejét s nem bírva tovább fájdalomával, amely annyira gyötörte, egy könyvet ejtett a Polyte kezére, oly forró és égetőt, hogy az felkapta a fejét. Egy pillanatra szembe néztek egymással; a kisasszony sápadtabb volt, mint Polyte. És ő nézett könyörgően amarra.

A férfi megismerte; megértette, hogy a kisasszony mindent látott, mindent tudott. Meglepetése félelemmé változott, mikor észrevette, hogy a legidősebb templomszolga, a vén Martin, a padsorok előtt feléje közeledik, majd előtte megáll és szeméit egyenesen rásegezi. Tehát észrevették a lopást, megfigyelték és elfogják majd a templom után, kint, hogy botrányt ne kelljen csipálni a templomban.

S ekkor elfeledkezett mindenről a veszedelem miatt, elteledkezett az elmúlt esztendőkről, az elkövetett gonosztevéiről, a sértésekről és a bántalmakról, amelyeket az öreg kisasszonynak okozott, sőt arról a lopásról is, amelyet épen most követett el ellene, — meghökkenésében segítséget kérni fordult hozzá:

— Ez a vén szolga engem les... a

WIKUS

CZUKRÁSZATA ÉS
 CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
 NAGYVÁRAD.
 FEKETE SAS PASSAGEABAN.

TELEFON 763.

elbukik, akkor Bécs tálcán hozza az új kormányt a teljesen önálló bankot? Örül, hogy a kartelbank miniszteriuma letűnt s lesz rá gondja, hogy vele együtt tűnjék el az önálló banknak még ez az átmeneti formája is.

Azt mondják, ezt tiltja a parlamentarizmus? Ugyan, hát nem erőszakoltak-e már ránk külföldi kereskedelmi szerződéseket is minden parlamentarizmus ellenére.

Akarjuk és meg is csináljuk az önálló bankot — de jegyezzük meg, csak ezzel a kormányval. A kormányválság az önálló bank válsága s a miniszterium bukásával sirba temetik az önálló bankot, még mielőtt megszületett volna.

Ezt gondolják meg azok, a kik hajánál fogva előráncigálják a válságot s csak akkor folytassák ungerkedésüket, ha feltétlenül bizonyosak, hogy többet képesek kivívni a királynál, mint a mennyit Wekerle, Apponyi, Kossuth elértek. Álljon elő az a legény, a ki ezt el meri magáról mondani! Mig ez meg nem történik, addig az egész csak va banque-játék.

Va banque: annyit tesz, menjen a bank. Bizony ugye el is mehet, hogy hírét sem halljuk többé.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 3.

Elnök *Justh* Gyula. A múlt ülés jegyzőkönyveinek felolvasása után az irományok és kérvények felolvasása következik, melybe *Nagy György* március 15-ének nemzeti ünneppé való avatása és *Kemény Károly* a Szanin dolgában jegyeztek interpellációt.

Mint hogy a tegnapi ülésen *Baross Sándor* a Ház határozatképességének megállapítását kívánta, s a határozatképtelenség miatt a tőkekamat és járadékadóról szóló törvényjavaslat 12. szakaszának megszavazását a mai ülésre

többi szolgák már az ajtónál várnak. Senkit sem ismerek itt önön [kivül], rejtsem el, mentsem meg.

Mlle Vair keresztül nézett a tömeg fölött és észrevette, hogy csakugyan szolgák állanak mind a két kapunál. Azután *Polyte* felé fordult tekintete és amint meglátta, hogy nem vad most, hanem megtört, alázatos és kétségbeesett, még nagyobb szájalom szállotta meg. Ösztönszerűen, a nélkül, hogy tudta volna, milyen veszélyes és okatlan dolgot akar cselekedni, ismét csak azt a kis gyereket látta benne, akit ő valaha annyira szeretett; elképzelte, hogy csipnék nyakon, hogy ragadná meg ez a megdühödött tömeg, ököllel, bottal ütve és taszigálva. És erre a szörnyű látványra szive vérzeni kezdett s megszállta ugyanaz a félelem, ami a térlit; büntársává szegődött ebben a nagy szájalomban.

— Maradjon mellettem, tegyen ugy, mintha jól ismerne... beszéljen hozzám bizalmasan.

A férfi ugye tett, nagyon meglepődve a kisasszony hidegvérére. Azon az oldalon mentek ki, ahol a vén szolga leskelődött, elvegyültek a tömegben és egymás mellett haladtak. Mlle du Vair egyszerre visszanyerte teljes lélekjelentését a veszedelemben és folyton igen természetesen hangon beszélgetett vele.

— Lesz szives, ugye és hozza az imádságos könyvemet? Köszönöm.

kellett halasztani, az elnök mindenekelőtt kéri megállapítani, hogy van-e annyi képviselő jelen, amennyit a házszabályok előírnak.

A képviselők névsorának felolvasása után a Ház határozatképessége megállapítottatik. (Névsorolvasás alatt *Holló Lajos* a terembe lép, zajos éljenzés fogadja.)

Szavazásra kerül a dolog *Éber Antal*nak a tizenkettedik szakaszhoz tett ellenindítványa és *Kuszkó István* ehhez benyújtott módosítása fölött.

Elnök kihirdeti a névszerinti szavazás eredményét. A többség nem fogadja el a tizenkettedik szakaszt változatlanul. *Éber Antal* módosítását szavazzák meg. (Éljenzés.)

A 12—18-ik szakaszokat a Ház változatlanul elfogadja.

A 19. szakaszhoz *Wekerle Sándor* miniszterelnök nyújt be módosítást, melyet a Ház elfogad.

A 20—35 szakaszok változatlanul és felszólalás nélkül fogadtatnak el.

Áttérnek ezután az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Nagy Sándor az első szónok. Bár több kifogása van a javaslat ellen, megszavazza azt. Elfogadja, mert az adókulcs nagyságát itt csak másodrendű kérdésnek tartja. Összehasonlítást tesz az osztrák iparos és kereskedő kereseti adójával.

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Rakovsky István alelnök újból megnyitja az ülést.

Polónyi Géza következik.

Polónyi a kereseti adó súlyos voltánál fogva fél annak következményeitől, melyek a kereskedelemre és iparra lesznek kedvezőtlenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Az állami hivatalnokok megadóztatására vonatkozólag kijelenti, hogy azoknál egységes érveket állapít meg a javaslat.

Ezután az interpellációkra térnek át. Az interpellációkat kiadta a Ház.

Az ülés 2 órakor véget ért.

A politikai válság.

Addig irtunk napról-napra a politikai helyzetről, ami természetesen betegséget jelent, míg kiütött a krízis. A bankbizottság ülésén ha nem is szavazták le a kormányt, de a függetlenségi párt többsége bizalmatlansági szavazattal felérő módon viselkedett. A következők nem is maradnak el, a válság előjelei rohamosan mutatkoznak.

A válság kitörése — írják Budapestről — már csak napok kérdése. De lehet, hogy már ma is történnek döntő elhatározások. *Andrássy Gyula* belügyminiszter tegnap este, amidőn *Kossuth* nyilatkozatait hallotta, így szólt a mellette ülő *Darányihoz*:

— Most már igazán nem maradhatunk tovább.

Justh Gyula, aki ezt hallotta, ezeket mondotta:

— A legjobb lesz már holnap dönteni, a jelenlegi helyzet utálatos és tarthatatlan.

Wekerle miniszterelnök, amidőn hallotta *Justh* folytonos kirohanásait a folyosón, így szólt a képviselőház elnökéhez:

— Minden cselekedeted arra mutat, hogy te a kormányt meg akarod bukztatni.

Justh erre semmit se válaszolt.

Annyi bizonyos, hogy a kormány kezéből kihullott a többség vezetésének a gyepője. A függetlenségi többséget most már *Justh* tartja kezében.

Minden jel arra vall, hogy *Justh*ek egész akciója arra irányult, hogy a koalíciót széjjelrobbantsák és a függetlenségi párti kormányt megalakítsák. Az egész bank-kampánynak ez volt a háttere. A függetlenségi párt nem akar koalíciót és egyedül akarja intézni az ország sorsát.

Ilyen körülmények között a kormány előtt csak két út áll: vagy lemondani, vagy pedig új választásokat csinálni többség szerzése céljából.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt a függetlenségi párt tagjai szélte-hosszában beszéltek, hogy a kormány megbukott és hogy

II.

A szolgák látták, hogy milyen bizalmasan beszélget ezzel az ágrólszakadt fiatalemberrel és nagyon meglepődtek. Tovább meg az öreg *Martin* árnult el és igazán gondolkodóba esett, hogy elcsipje-e hát ezt a fiatalembert, akivel ez a hölgy beszélget; tudta, hogy mlle du Vairt a plébános ur is sokra becsüli. Így értek el a templom ajtaját mlle Vair, meg *Polyte*, ezzel a rokonsági komédiával. *Martin* várta őket és amint meglepetése elmúlt, eszébe jutott, hogy lehet az valami véletlenség következménye is, hogy ezek egymással beszélgetnek; intett hát a két másik szolgának és mind a hárman készen állottak, hogy a tolvajt a legelső gyanus mozdulatra nyakoncsipjék.

A vén kisasszony kitalálta szándékukat és kitalálva, hogy ha megfogják, *Polyte* azonnal elárulja magát sápadtságával és remegésével, amint már majdnem az ajtóhoz értek, olyan hangosan, hogy ne csak a szolgák hallják meg, hanem mindenki, aki körülöttük megy, így szólott:

— Barátom, én félek, hogy megbotlom; kérem, legyen oly jó, nyujtsa ide a karját.

Polyte annyira meg volt rémülve, hogy egész gépiesen teljesítette a kisasszony kívánságát, aki nem is mert a karjára nagyon rátámaszkodni, oly gyengének érezte. *Martin*, aki már arra készült, hogy előugorjék, szé-

gyenkezve huzódott vissza a mlle Vair büszke pillantása elől. Intett neki a fejével, mint rendesen és bölintésében most mintha egy kis leereszkedés is lett volna; így ment ki a kapun mlle Vair a szolgák hajlongása között a *Polyte* karján, nyugodtan, magasra emelt fővel.

Ugyanigy, minden felesleges segítség nélkül mentek át a tömeg között a templom előtti téren, majd tovább haladva az egyre üresebb utcákon. Több forduló után eljutottak végre addig a házcsoporthoz, amelyben a kisasszony régi háza állott. Most már nem lehetett attól félni, hogy követik, vagy hogy valaki gyanakszik, a vén kisasszony a megkönnyebbülés sóhajtásával huzta ki karját a *Polyte*-éből, nem nagyon gyorsan, hogy meg ne bántsa. A rács előtt a fiatal ember sápadtan, még mindig zavartan kissé a félelemtől, remegve, mosolygva mondta:

— Ah! Kisasszony, be nagy jót tett most velem... Mondja meg legalább, hogy hálhatnám meg?

A kisasszony egyszerűen, de határozott hangon így szólott:

— Adja ide nekem azokat a pénztárcákat, amiket elvett.

III.

A férfi gondolkodva nézett végig az elhagyott utcán, mintha azon tűnődne, hogy ne fusson-e el, aztán tekintete végigfutott az ósdi

most a függetlenségi párt egymaga veszi át az ország kormányzását.

Justh Gyulánál kilenc óra után Máthé László képviselő vezetése alatt a tiszta-háti kerületből küldöttség tisztelgett. A küldöttség üdvözölte Justhot, mert oly bátor magatartást tanúsított az önálló bank dolgában.

Justh Gyula erre a következőket válaszolta:

— Nagyon köszönöm, hogy biznak bennem és azt hiszem, hogy bizodalomukban nem fognak csalatkozni. Ismerik politikai multamat. Én az maradok, aki voltam. Az országban éppen most hatalmas mozgalom indult meg az ország önállósága integráns részének megvalósítása érdekében. Mindnyájunknak össze kell fognunk, hogy az ország gazdasági önállósága megvalósuljon. Én ki fogok tartani.

A parlament ma egészen a bizottság tegnapi határozatának hatása alatt állott.

— *Nincs melegség! Napok kérdése a kormány bukása!*

Ezt mondta ma reggel a kormány legbizalmasabb hive, Ugron Gábor.

Az emberek nyugodtan tárgyalják a jövő eshetőségeit. S abban egyeznek meg a hatvanhetesek is, a negyvennyolcasok is, hogy egyikük sem néz valami rózsás bizalommal a törtenendők elé.

Legkevésbé az alkotmánypártiak. Ezek módfelett el vannak keseredve s azt a magatartást, melyet a bankbizottságban tegnap Széll Kálmánnal szemben tanúsítottak a függetlenségi képviselők, a párt ellen való inzultusnak nézik.

— A helyzetnek három négy nap alatt — mondta a párt egyik vezető tagja, — *fel kell borulnia* Nem szabad bevárni, míg a bankbizottság függetlenségi tagjai olyan határozatot hoznak, a mellyel megkötik a jövő kormány kezét s Béccsel szemben is megnehezítik a helyzetet. A bankbizottság határozata előtt le kell mondania a kormánynak. Andrassy el is van erre

ház barna ereszen és talán a régi jó napok emlékeitől megindítva, zsebébe nyult s kivett belőle egy tárcát, azután kettőt és végre hármat.

Ahányszor csak odaért a keze a kisasszony kinyújtott kezéhez, az mindannyiszor megremegett, mintha égetnék a ráhelyezett tárgyak. Mikor a férfi megállott, a kisasszony megkérdezte:

— Ennyi?

A férfi halkán mormolta:

— Még egy van . . . az utolsó.

Kihuzta azt is. A kisasszony megismerte. És megszólalt s hangja egyszerre elvesztette eddigi nyugodtságát:

— Ez az enyém . . . Ezt megtarthatja.

Azután nem volt több ereje, hogy még beszéljen, bucsut intett neki a kezével, kinyitotta a rácsot és újra bezárta maga után. Felment a szobájába, ráfordította a kulcsot, elvette a pénztárcákat és elhatározva, hogy másnap megteszi az intézkedéseket, hogy gazdáikhoz visszajussanak, az ablakhoz futott, felhuzta függőnyt, hogy még egyszer kinézessen a szerencsétlen fiu után, akit többé nem engedhet be házába, hogy meglássa, nem indult-e meg a ház láttára, amely a multat juttatta eszébe.

A bokor ritka levelei között, amely a kerítést körül szegélyezte, úgy tetszett neki, mintha egy sovány, magas alak haladna végig az ut szélén és fejét kezébe hajtva, — talán hogy sirjon.

De mille du Veir sohasem tudta egész biztosan állítani, hogy jól látott-e, mert igen nagy por volt az utcán és az ő szemében igen sok köny.

Charles Foley.

határozva s ha a kabinet nem hajlandó erre, egymaga is lemond. Hogy mi lesz a jövőben? Minden lehetséges! És mindenki, Kristóffytól fölfele és lefelé.

*

Báró Kaas Ivor a folyosón Polónyi Gézához:

— Biztos tudomásom van arról, hogy délután minisztertanács lesz, melyen a kormány elhatározza lemondását.

Polónyi Géza: Ugyan, ugyan!

Báró Kass Ivor (lölényes hangon): Ne is kételkedjél! Biztos helyről szereztem róla tudomást!

*

Gróf Batthyány Tivadar odanyilatkozott, hogy legkésőbb *négy-öt nap alatt összehívja* a bankbizottságot ülésre s az érdemleges határozathozatal esetleg már az első ülésen bekövetkezhetik.

*

Ma délelőtt közel másfél óráig tanácskozott egymással gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Apponyi* Albert.

A folyosón az a hír terjedt el, hogy a belminiszter még a mai nap folyamán le akar mondani.

*

Mint a Bud. Tud. jelenti, ma, csütörtökön délután 4 órakor a kereskedelmi minisztériumban minisztertanács lesz, amelyen a kabinet tagjai a parlamenti helyzetről fognak tanácskozni.

*

A bankbizottság határozata volt tegnap állandóan a tanácskozások tárgya. A néppárt szintén foglalkozott az ügyel és Rakovszkynál értekezletet is tartottak. A néppárt határozott véleménye az, hogy a kormánynak le kell mondania.

Biharmegye a mult hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg március havi ülését. Az ülésen nagyobb részt folyó ügyeket tárgyaltak. — Egyedül a képesítés nélküli tanítók és egy fegyelmi ügy tették változatossá a különben szürke ülést. Az ülés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Glac Antal főispán elnökle alatt jelen voltak: *Fetser* Antal, *Miskolc* Ferenc dr, *Keszthelyi* Zoltán, *Wallner* Ödön dr, *Szählender* Károly, *Vasady* Lajos, dr *Móricz* Ernő, *Kantu* Jenő, *Balogh* Elemér, *Balogh* János, *Baranyi* András, *Gerlán* Gábor dr, *Németh* Péter, *Nyisztor* Alajos, *Jerzsák* István.

Az ülés megnyitása után a pénzügyigazgató jelentését terjesztették elő. E szerint az adók kedvezően folynak be.

A közegészségügy a főorvos jelentése szerint kedvezőbb, mint előzőleg volt, ugyszintén az állategészségügy is. A három jelentés előterjesztése után *Vasady* Lajos tanfelügyelő terjesztette elő folyó év február hóról a jelentését.

A tanfelügyelői jelentés arról számol be, hogy a miniszter 2792 korona fizetési kiegészítést és 1000 korona korpótlékot engedélyezett ujabban a folyó évben, tehát összesen 152162 korona államsegélyt engedélyezett a miniszter. Ezután bejelent a tanfelügyelő, hogy *Földi* Jenő a belényesi tanfelügyelői kirendeltségből *Resiczára* és helyette *Erődi* János brassói segédtanfelügyelő lett áthelyezve. Ezután felolvassa *Földi* Jenő levelét, melyben azért a meleg fogadtatásért mond köszö-

netet, a melyken részesítették idejövetele és rövid ittléte alkalmából.

A tanfelügyelői jelentés után *Varró* Domokos főmérnök terjesztette elő jelentését a megye kavics szállítása ügyében. A vármegyének 1909 évben 187925 korona értékű kavicsra van szüksége.

Ez az összeg fel is van véve a költségvetésbe, azonban még nincs jóváhagyva. Tekintettel pedig arra, hogy a kavicsszállításra a szállítóknak már most ki kell adni az utasításokat, javasolja a főmérnök, hogy utólagos jóváhagyás reményében hatalmazza fel őt arra, hogy a szállítások iránt intézkedjék. A bizottság a javaslatot elfogadta.

Keszthelyi Zoltán főjegyző terjesztette elő ezután az árvagyámok ügyét. A vármegyében ugyanis igen sok helység van, ahol nincs írástudó ember s e miatt az árvaügyekkel ott senkit sem lehet megbízni, ami nagy hátrányára van ugy a közönségnek, mint a gyámhatóságnak. Eme kedvezőtlen állapotok megváltoztatása végett a közgyűlés annak idején egy bizottságot küldött ki, melynek az volt a feladata, hogy javaslatot készítsen. A bizottság javaslatát terjesztette most elő a főjegyző. E szerint a jelenlegi állapotokon csak úgy lehet segíteni, ha az írástudatlan lakosságú községekben új segédjegyzői állásokat rendszereznek. A főjegyző javaslatát a bizottság egyhangulag elfogadta és elhatározta, hogy fel fog irni a kormányhoz az új segédjegyzői állások költségeinek fedezése végett.

Ugyancsak *Keszthelyi* Zoltán főjegyző terjesztette elő *Bekelly* György érmihályfalvai járási irnok tegyelmi ügyét. Előbb *Dobozy* Kálmán főszolgabíró jelentését olvasta fel, melyben olyan vádak vannak felsorolva *Bekelly* ellen, hogy azok valódiságuk esetén igen szigorú intézkedéseket igényelnek. Eme jelentés alapján *Miskolc* Ferenc alispán fölfüggesztette *Bekellyt*, aki a feltűggesztés ellen felebbezéssel élt a közigazgatási bizottsághoz.

Az alispán felszólalása után a felebbezést elutasították a fegyelmi eljárás rendes útjára terelték az ügyet.

Végül *Vasady* Lajos tanfelügyelő terjesztette be a helybeli görög keleti szentszék kérelmét, melyben bemutatja a képesítés nélküli tanítók névsorát és kéri, hogy ezeknek a tanítóknak 1 évi idő haladékot adjanak a képesítés megszerzése végett.

Vasady Lajos tanfelügyelő véleményezte a kérelem teljesítését.

Miskolc Ferenc alispán a mellett foglal állást, hogy a képesítés nélküli tanítókkal szemben szigorúan kell eljárni és nem kell megadni az idő haladékot, mert ezek a tanítók folytonos időhaladék kérésekből tartják fenn magukat.

Fetser Antal elfogadja a tanfelügyelő javaslatát, mert ezt a haladékot ugyis csak most adhatják meg, a jövőben az új törvény intései szerint ez nem lesz lehetséges.

A bizottság az egy évi átmeneti időre megadja a haladékot, de ezután egyáltalán nem fog haladékot adni.

Az ülés 12 óra után véget ért.

A színügyi-bizottság ülése.

Nagyvárad város színügyi-bizottsága tegnap délután rövid ülést tartott, amelyen az elnöki bejelentéseken kívül csupán a március havi műsor került tárgyalás alá.

A bizottság ezuttal is látta, hogy *Erdélyi* Miklós színigazgató milyen körültekintéssel igyekszik a közönség igényeit kielégíteni.

Az ülésen dr *Hoványi* Géza elnökle alatt *Rimler* Károly, dr *Pác* Sándor, *Harmathy* Károly, dr *Moskovits* József, dr *Adorján* Emil, dr *Kurländer* Ede, továbbá *Dayka* Endre jegyző és a színigazgató képviselőjében *Tóth* Elek voltak jelen.

Dr *Hoványi* Géza elnök bejelentette, hogy a színház kibővítésének felvetett kérdésével a

polgármester foglalkozott, de még a tervezet nincs kész. Annak idején előterjeszti a bizottságban. Bejelenti továbbá, hogy a Szigligeti-szoborra rendezett színelőadás jövedelméből a színezgató 800 koronát bocsátott a szobor-bizottság rendelkezésére.

A bejelentéseket tudomásul vették s Erdélyi Miklósnak köszönetet szavaztak a 800 koronáért.

A március havi műsort terjesztette ezután elő az elnök. A műsorba három egész estére terjedő és három 1 felvonásos új darabot vett fel az igazgató. Ezek: *Kivándorló*, *Vera*, *A nihilista leány és Hódító keringő*, továbbá *Szép csendesen*, Juhász Gyula 1 felvonásos népszínműve, *Nyílt pályán*, Marton Manó 1 felvonásos darabja és *Hamu*, Molnár Jenő 1 felvonásos darabja. Ez utóbbi három 1 felvonásos darabot együtt adja elő a társulat. Ezekon kívül a műsorra fel van véve: Gésák, Heidelbergi diákélet, Tanítónő (bérletszünetben, a tanítók árva-háza javára, Posta Mariska felléptével), Tatárjárás, Liliomfi (Szigligeti évfordulóján), Erdész leány, Kameliás hölgy, Boccació, Françillon, Cyrano de Bergerac. Március 15-én Prológ s utána Tatárjárás. Délutáni előadások lesznek: A király, Atalanta, Jókendű paraszt, Forradalmi nász, Izrael, Március 18-án Liliomfi, ifjusági előadásul.

A műsort minden megjegyzés nélkül tudomásul vették.

Végül bejelentette az elnök, hogy *Mándoky* Béla nyug. színművész levelet intézett hozzá, amelyben kéri, hogy 50 éves színészjubiléuma alkalmából Nagyváradon is felléphessen s elbucszhasson e város közönségétől. Dr. *Hoványi* Géza elnök és *Rimler* Károly polgármester rámutattak, hogy *Mándoky* 28 évig működött részint mint színművész, részint mint színezgató s összefort Nagyvárad színészetének történetével.

A szízügyi bizottság a legmelegebb pártolással tette át *Mándoky* levelét a színezgatóhoz. Ezzel véget ért az ülés.

Gyilkosság az erdőben.

Borzalmas gyilkosság hírére vesszük papfalvai tudósítónktól. A gyilkosságot még december 12-én követték el az erdőben s azóta a tettesek szabadon jártak-keltek, senki se gondolta, hogy mily gyalázatos bűn terheli lelküket. A meggyilkolt embert, ki mindkét szemére vak volt, megöletése után egy héttel találták csak meg az erdőben s szépen eltemették, mert úgy látszott, hogy az éhség volt a halálának okozója, míg végre most kiderült, hogy gonosz gyilkosság áldozata lett. Megölte a felesége és 16 éves leánygyermeké vad állatias-sággal.

Részletes tudósításunk a következő.

Harazin József papfalvai lakos, ki már évekké azelőtt valami betegségből elvesztette a szeme világát, a Wilgerodt iparvállalatnál volt alkalmazva, valami kisebb és könnyebb munkára. A telepről naponta hazajárt az erdőn keresztül Papfalvára, hova leánya a 16 esztendő Katica szokta átkísérni a világtalant.

1908. december 11-én *Harazin* felesége elment a telepre férjéhez s ott szóváltás támadt a házastársak között, mely hatalmas perpatvarra nőtte ki magát. Az asszony dühösen távozott férjétől ezen szavak kíséretében.

— Megállj, még számolok veled, te vak kutya!

Másnap szombaton este eljött az apjáért a 16 éves Katica s elindultak együtt az erdőn keresztül haza. Amint már az erdő belsejében voltak megszólalt a leány.

— Siessünk apám, mert az anyám ugyanis haragos s ha későn érek haza megint baj lesz.

Előre küldte erre *Harazin* a leányt s ő maga bandukolt hazafelé az erdőn. Az asszony nem győzte várni haza az urát meg a leányát. Egy gondolat villant át bűnös agyán.

— Megölöm azt az embert, leszámolok vele a tegnapiért.

Féjszét ragadott s mint egy démon rohant az erdőbe férje elé. A falu határán találkozott a leányával. Elmondta annak is szándékát s elvéve tőle a nála levő fasulykot, férje elé mentek.

Amint észrevették, hogy az botjával tapogatózva előre halad lassan hátamögé sompolyogtak s az asszony hatalmas csapást mért a szerencsétlen világtalan fejére. Az rögtön összerogyott s a gyilkos megittasodva áldozata halálhörgésétől ütötte a fejét úgy annyira, hogy az alig pár perc alatt élettelenül terült el a fagyos földön. Aztán a leány segítségével félig levetkőztették a halottat s a holttestét a sűrűbe vonszolták s ott galyakkal betakarták.

Eltelt egy hét *Harazin* nem mutatkozott sem a telepen, sem a lakásán. Feltűnt ez a falubelieknek s megkérdezték *Harazin*ét, hogy mi van az urával. Az asszony mindég kitérő választ adott. Végre aztán a falusiak indultak az eltűnt keresésére s a gyilkosság utáni 10 napon rátaláltak a holttestre. Mindenki megvolt győződve arról, hogy a világtalan ember eltévedt és éhenhalt. Az ügyészségnek is ily formában tette jelentését az előjáróság s így engedélyeztetett is az eltemetés. A hulla fején nem látszottak az ütések nyomán, mert a haj elfödte a zúzódások nyomait, s mivel tompa fakalapács volt az eszköz, nyílt seb nem volt a hullán.

Csupán a csendőrőrsvezetőnek tűnt fel furcsának az asszony viselkedése s titokban nyomozni kezdett. Nyíltan nem léphetett fel, mert nem volt elég bizonyítéka. Két hónapig tartott a nyomozás, míg végre bizonyítékokkal állt elő a csendőrőrsvezető. Vallatni kezdték az asszonyt s mikor látta, hogy tagadni úgy sem lehet, bevallott mindent töredelmesen leányával együtt.

Az ügyészség intézkedett, hogy a gyilkos asszonyt és leányát még az éjjel Nagyváradra szállítsák.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Március 4. Városi közigazgatási bizottság ülés d. u. 3 óra.

Márc. 4. Farkas Edith előadása d. u. 6 órakor jogakadémián.

Március 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 11 órakor az »Otthon«-ban.

Március 7. A Kath. Kőr közgyűlése és Palotay emlékünnepe d. e. 11 óra.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 óra.

Márc. 18. A kath. kőr. bójti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 1. A kath. kőr bójti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 15. A kath. kőr hangversenye d. u. 6 órakor a főgymnáziumban.

A Kath. Lyceum mai előadása.

A nagyváradai Kath. Lyceum rendező bizottsága évről-évre nagy gondal készít elő a nagy bójti előadásokat.

Ez évben ma, csütörtökön este 6 órakor lesz az első nagybójti előadás, nemcsak a szokásos változtatott műsorral, hanem annak olyan kimagasló pontja is van, mely bizonyára nagy érdeklődést kelt a Kath. Lyceum előadásait látogató előkelő közönségnél.

Farkas Edith alapítványi hölgy, a nemes értelemben vett feminizmus országos hírű előharcosa tart előadást, amely egyaránt érdekli a keresztény gondolkodású hölgyeket és a férfiakat.

Az előadásra belépő díj nincs. A meghívókat idejében szétküldötte a rendezőség. A márciusi előadás műsora a következő:

1. Die Forelle. Capric brillant, Heller átiratában Schuberttől. Zongorán előadja *Lamprecht* Mária. 2. Előadás. Tartja: *Farkas* Edith csász. és kir. alapítványi hölgy. 3. »Levél ária.« Énekli *Ziffer* Jenőné. 4. Magyar dalok. Énekli: *Lobermayer* Gyula vezetése mellett a férfi daloskör.

Az olvadás.

Tegnap kezdődött meg megyeszerte az olvadás. A méteres hótakarók a hegyekről a révi környéket kivéve mind eltűntek. A folyókban a jég megindult. Az olvadás elég gyorsan történt, azonban még eddig nem volt seholsem veszedelmesebb kiöntés. Az olvadás és áradásokról tudósítóink a következőket jelentik.

Már évek óta nem volt oly erősen és hosszabb ideig befagyva, a Sebes-Körös, mint most volt. Egy honapon át 30—40 centiméteres jégpáncél borította a medret. A pár nap óta tartó meleg idő és az ezzel járó rohamos olvadás aggodalmat keltett, hogy a jég megindulása, ha nem is nálunk, de a folyó mentén más helyen veszedelmet idéz elő. A veszedelem azonban szerencsére, nem következett be. Tegnap reggelre szépen eltakarodott Nagyváradon a jég a Körösről. Ideje volt, mert már reggel megérkezett Mező-Telegd vidékéről a jég, tegnap este pedig Élesd vidékéről óriási jégtáblák usztak le a kevéssé megáradt Körösről. Tegnap két óra tájban a jégtáblákkal hosszú fa-gerendákat és tönköket is hozott az ár.

Az élesdi járásban a lejtősebb helyekről elment a hó azonban Rév környékén még mindég van.

A magyarszéki járásban a patakok telve vannak és minden pillanatban kiönthetnek, különösen a Hollód és Ren patakok vannak erősen megtelve.

A belényesi járásban a legkritikusabb a helyzet. A Nyimoed és Fekete Körös megvannak telve s ha az olvadás rendes menetét egy eső elősegíti a kiöntés elkerülhetetlen. A két folyón lévő hidak veszedelemben forognak a nagy jégtorodások miatt. A jég ha még sebesebben fog érkezni, a hidak aligha menthetők meg. A jégtulaszok elhárításán mindenütt emberek dolgoznak.

A margittai járásban a Berettyó az áradás legmagasabb fokát érte el sőt Margitta alatt ki is öntött, azonban azon a vidéken csak legelő van és így kár nem történt. A Bisztra patak megvan áradva, de nem öntött ki.

* **Református lelkészválasztás Biharon.** Rigó Lajos halálával megüresedett bihari református lelkészi állást tegnap töltötték be választás után a bihari reformátusok. A megüresedett lelkészi helyre 27 lelkész adta be pályázatát, a választók azonban csak három pályázót vettek figyelembe, akik ugyanis legjobban megtudták nyerni maguknak a híveket. A három pályázó volt *Gyenge* János éradonyi rendes, *Bódog* János bajji rendes és *Kállay* Sándor hajduszoboszlói segédlelkész. A választás tegnap vette kezdetét. A választást megelőzőleg istentisztelet volt a református templomban, honnan a választás foganatosítása végett a református lelkészi lakra vonultak a választók. A választást az egyházmegye részéről *Csák* Máté tanácsbíró és *Telegy* József világi tanácsbíró vezették. Még nem kezdődött meg a választás, amikor a három pályázó hívei nagy-

ban kezdtek kapacitálni az ellenjelöltek liveit szoval a választási mozgalom nem maradt el, azonban semmitéle rendzavarás nem történt. A választás délután 2 órakor ért véget. A 409 választó közül leszavazott 281 választó. Szavazatot kaptak Gyenge János 33, Bódog János 71, Kállay Sándor 177-et s így Kállay 73 szavazattal lett megválasztva. Az új lelkész a választás jogerőre emelkedése után foglalhatja el helyét.

* Ingyen terület a földmivelők Otthonára. A nagyváradai földmunkások önképző körének elnöksége 2000 munkás nevében kérte, hogy Nagyvárad városa a Külváros mellett levő területből 500 négyszögmétert adományozzon részükre, amelyen a földmunkások önképzőkör munkás otthont építene. A tanács felhívására a főkapitány a kért terület ingyen átadását véleményezi, mert az önképzőkör bőven rászolgált arra, hogy kulturális céljai elérésében támogassa a város. Az építendő otthon télviz idején a munkanélküliek menhelye lesz.

* Bugyog a víz az aszfaltból. Az aszfalt munkákkal meg van áldva Nagyvárad városa. Minden szakértői vélemény dacára Főutcánk miserabilis állapotban van, nemcsak a vasuti sínek mellett, hanem másutt is s már nagyon rászorult a javításra, ami ugyan állandó nálunk. De az újabban készített aszfalt járdával is így állunk. Legalább a Sztaroveszky-utcai, új anyagból készített aszfalt nem nagyon dicséri a vállalkozókat. A Popper-féle ház és a kocsigyár előtt igen sok, 6—10 milliméter átmérőjű lyuk kerekedett az új aszfaltban, amelyekből a jövőmenők lábai alatt vigan bugyog elő a víz. Az alap nincsen jól megcsinálva s így a víz behuzódik a cementréteg közzé, mivel az aszfalt fel van puffadva. Ezt különben a kongása száraz időben is elárulja. De hát a szakértők majd még kisütik erre is, hogy azért van, mert nagyon is jó a munka és a felhasznált anyag s a város örüljön, hogy ilyen kitűnő munkát kapott.

* A kórházak vizellátása. Állandóan panasz tárgyát képezi az, hogy a köz- és elme-kórház nem rendelkezik megfelelő vízzel. A kórházak vezetősége e miatt többször tett panaszt a városnál. Tegnap a polgármester ez ügyben átiratot intézett az alispánhoz. A polgármester a kórházak magastekvésének tulajdonítja a vízhiányt, amely a vízmű kibővítése által meg fog szűnni. Pedig ez aligha teljesedik, mert a Diósi-telek — még magasabban van.

* Megkeresztelkedés. Szép és megkapó szertartásra gyűlt össze tegnap Magyar-országé intelligenciája. A községben lévő takarékpénztár fiatal könyvelője Markovics Jenő a katolikus szertartás szerint megkereszteltette magát. A szertartás a római katolikus templomban történt, ahol Gáll István plébános végezte a keresztelési szertartást. Markovics Jenő keresztatyja Korda Andor orsz. képviselő és keresztanyja Korda Andorné volt.

* A népfelkelők is készenlétben. A mozgósítási intézkedések korántsem olyan kis méretben történtek meg, mint amilyeneknek kezdetben látszottak. Azok a hadtestek, melyek mozgósítva lesznek, nemcsak a póttartalékosokkal lesznek kiegészítve, hanem a népfelkelőkkel is. Mint biztos forrásból értesülünk a honvédelmi miniszter bizalmas körrendeletet intézett a fősolgabírókhoz a népfelkelők mozgósítása tárgyában. A rendeletben meg van szabva, hogy a községekből a népfelkelőknek a moz-

gósítás esetén milyen csapattekhez kell bevonulni. A rendelet csakis annyi példányban jelent meg, ahány község van. A rendeletek a fősolgabírókhoz lettek egyenesen intézve, még pedig express, úgy, hogy ebből egyáltalán semmitéle értesítés nem érkezett még az alispánhoz sem. A népfelkelők mozgósítására az utasításokat csakis egy újabb miniszteri sürgöny alapján küldhetik szét, addig azokat a fősolgabírók maguknál tartják lepecsételve. A sürgöny megérkezése után a rendelet azonnal szét fog menni a községekbe. A népfelkelők mozgósítása csakis azokra a népfelkelőkre vonatkozik, akik katonák voltak. Ezek bevonulásuk esetén nem fognak lemenni a csapattekkel Boszniába, hanem idehaza az ujoncok kiképzésénél lesznek felhasználva. Minden arra vall, hogy komolyan felkészülünk a háborúra s meglepetni nem engedjük magunkat semmi körülmények közt. Si vis pacem, para bellum — s mi békét akarunk, tehát készen kell állania a véderőnek minden eshetőségre. Persze ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy már mozgósítanának is.

* Tűz Tótiban. Margittai tudósítónk jelenti, hogy Tótiban tegnap dacára a nedves időnek nagy tűz pusztított. A tűz Solyom Ferenc házában ütött ki és azt teljesen elhamvasztotta. A kár meghaladja a 6000 koronát. A csendőrség most nyomoz, hogy vajjon, nem gyújtogatás következménye volt-e a tűz.

* Új részletek a révi barlangban. A kirándulások ideje még ugyan messze van, azonban a révi barlangban már serényen folyik a munka, mely meglepetésekkel fog szolgálni az idej kirándulóknak. A múlt évben a barlangban újabb részleteket fedeztek fel, azonban a közönség még nem közelíthette meg azokat mert vagy mély vizek, vagy pedig áttörtetlen sziklafalak választották el tőle. A tél folyamán Hollósy Gyula az Eke ügyvezető alelnöke egy igen szép sőt mondhatni a barlang legszebb részét tette megközelíthetővé. Az új rész közvetlen a Pokol után következik. Eddig egy 19 méter mélységű víz választotta el ezt a részt a Pokoltól. A vizet most áthidalták és ezen a hidon egy olyan keskeny résen ahol egy ember férhet el csupán, egy egészen új részbe jut az ember. Különben az idej kirándulóknak már nagy kényelmükre fog szolgálni az új emeletes vendéglő, melyben 16 szoba lesz, s a melyek igen jutányosan állanak a közönség rendelkezésére. A vendéglő előtt a tavasz folyamán mihelyest az idő engedi megfogják kezdeni a parkirozást is, hogy a kopár, kietlen sziklák azokra is kellemesen hassanak, akik a virágokban tudnak gyönyörködni.

* Halálozások. Balogh Lajosné, szül. Vincze Csilia Katalin Margit, élete 32. évében elhunyt. Temetése ma, március 4-én délután 3 órakor lesz a Szigligeti-utca 7 számú háztól. — Özv. Zeke Mihályné szül. Megyery Sarolta, élete 75-ik évében elhalt. Az elhunytban Zeke Ferenc városi tb. irodaigazgató édes anyját vesztette el. Temetése holnap, március 5-én délelőtt fél 11 órakor lesz a Csengery-utca 16. számú háztól.

* A vizgák reformja. Az iskolaszék által kiküldött bizottság tegnap ismét értekezletet tartott a jelenlegi évfázó vizgák reformálása tárgyában. Az értekezleten Vaday József terjesztett elő egy javaslatot, mely szerint a vizgák jelenlegi idejét két heti időre tolnák ki. Ezt a javaslatot nem fogadták el, s abban állapodtak meg, hogy az iskolaszék elé terjesztendő javaslatban a vizgák jelenlegi alakját

eltörlik és e helyett iskolai évfázó ünnepélyt tartanak. Hogy azonban a vizgák is megmaradjanak, úgy fognak intézkedni, hogy a legutolsó két hét alatt a vizsgáló bizottság tagja meglátogatja az iskolát és ez alatt meggyőződést szerez a tanulók előmenetele és a tanárok sikeres tanítása felől.

* A tizenharmadik gyógyszerár. A Nagyvárad tegnapi számában »Egy érdeklődő« szükségesnek és indokoltnak találta, hogy a közigazgatási bizottság tagját a gyógyszerészi oklevelek érvényességi kellékeire kitanítsa. — Miután pedig ezen kioktatás a fennálló törvényes rendelkezések téves ösmeretén alapszik, a valóban érdeklődők felvilágosításul engedtesék meg, hogy tényleg érvényben álló határozmányok vonatkozó rendelkezéseit az alábbiakban ösmeríthessék: mellözve a jelzett cikk subjektív és személyi részeire való mindennemű választ. A gyógyszerész gyakornokok és a gyógyszerész növendékek egyetemi kiképzésére vonatkozó rendelkezéseket Ő császári és apostoli kir. felségének 1892 augusztus hó 9-én kelt legfelsőbb elhatározásával jóváhagyott s a vallás és közoktatásügyi miniszter 35985—892. számú rendeletével kiadott szabályzat foglalja magában.

E szabályzat 1892. évi szeptember hó 9-én lépett életbe és ma is változatlanul hatályban van.

Ennek 26 §-a értelmében a segédi idő két évig tart, s facultative az egyetemi tanfolyam előtt, vagy azután tölthető ki. A 28. § értelmében pedig: azoknak kik az egyetemi tanfolyam és szabályszerű szigorlatok bevezetésékor a segédi időt még ki nem töltötték a gyógyszerészmesteri oklevél kiszolgáltatásáig, azonban az oklevél gyógyszerért nyithatása szempontjából csak akkor érvényes, ha az illető már a két segédi évet kitöltötte és az ezt tanúsító záradék oklevelére rávezettetett.

Olyan törvényes rendelkezés, amely a gyógyszerészmesteri oklevél érvényességéhez a kiállítás után még két évi segédi szolgálatot követelne, — az esetben is, ha két évi segédi szolgálat az oklevél elnyerése előtt már meg volt, — nincsen s ezzel ellenkező állítás mindenben nélküli a törvényes alapot.

Egy másik érdeklődő.

* Laszku Demeter lázító röpiratai. Az ügyészségen lévő Laszku Demeter felett mindjobban tornyosulnak a felbők. A jeles magyar ellenes agitátor ugyanis Romániában tartózkodása alatt egy röpiratot adott ki, melyben gyalázza Kossuth Lajost és a románokat a magyarok ellen izgatja. A röpirat elsőlapján Kossuth Lajos áll diszmagyarban és lábával egy földönfekvő kucsmás román férfira tapos. A röpirat Nagyváradon is megjelent és ezért tegnap Eleméry Ferenc rendőrkapitány minden könyvkereskedésben kutatást tartott, hogy ha esetleg a fenti röpiratot megtalálja, lefoglalhassa. A nyomozó rendőrök azonban sehol sem találtak ilyen röpiratot. Laszku Demeter egyébként Togyinka Tógyer rablógylkos szomszédságában üli le fogságát és ép oly rabnak tekintik, mint bármelyik más gonosztevőt.

* Az osztályorszájáték huzása. A tegnap kihuzott számok közül a következők nyertek nagyobb összegeket:

10.000 koronát nyertek: 35415 77701.
3000 koronát nyertek: 121894 124288.
2000 koronát nyertek: 12837 34822 68587 114547 122367.
1000 koronát nyertek: 2252 71477 102873 104620.

500 kpronát nyertek: 1012 1054 4595 7152 7743 8896 9746 10171 11262 13602 15610 26111 31657 32096 35102 37682 43347 43450 43624 45539 51678 52501 52563 54339 56374 56913 57409 59439 61142 64556 66366 72307 73870 74074 76422 78807.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Gésák.
Péntek: Heidelbergi diákélet.
Szombat: Tenitónó, Posta Mariska állami tanítóképzőtől jótékonycélú előadás.
Vasárnap délután: A király. Este: Tatárjárás.

IRODALOM.

☒ **Magyar Gazdák Szemléje.** A magyar gazdaságvétség kitűnően szerkesztett folyóiratának februári füzetét vettük a következő érdekes tartalommal: *Mezey Gyula*: A bankügyről. *Szegh Dezső*: A bosnyák agrárkérdés. *V.*: A család védelme. *Dr. Illés Imre*: A budapesti malomipar. — Az amerikai elnökválasztás. *Szeles János*: Hódmezővásárhely monografiája. Különlék. A folyóirat előfizetési ára 12 korona.

TÁVIRATOK.

Balkáni események.

Belgrád, márc. 3. Tisza István gróf és Wekerle teguapelőtti beszédének tartalmát itt csak tegnap este tudták meg. Tisza beszéde szenzációs hatást tett.

Belgrád, márc. 3. Tegnap mind a négy politikai párt ülést tartott, amelynek tárgya a politikai helyzet megvitatása volt. A kormány álláspontja az, hogy területi kárpótlásáról való hivatalos lemondásáról szó sem lehet.

Belgrád, márc. 3. A *Mali Journal* írja: Ha a nagyhatalmak nem vallják be adott szavukat és ha Ausztria és Magyarország nem teljesíti jogos követelésünket, akkor bele megyünk a háborúba, akárhogyan végződjék is ránk nézve.

Belgrád, március 3. A szerb kormány előtt úgy az orosz, mint angol, francia és német nagyhatalmak követői azt tanácsolták, hogy Szerbia mondjon le követeléseiről. Eme tanácsok alapján a király elnökletével minisztertanács volt, melyen kimondták, hogy Szerbia nem mond le sem területi követeléseiről, sem pedig Bosznia autonómiájáról.

Belgrád, március 3. Szerbia a dunai, drinai és sabáci hadtesteket mozgósítja. A vasutak katonai szállításokra vannak berendezve. A katonákat már aszerint helyezik el, amint azt a háború megkívánja.

KÖZGAZDASÁG.

— **Sertés kiállítás és vásár Nagyváradon.** A biharmegyei Gazdasági Egyesület március hó 14. és 15-én tenyésztés kiállítást és vásárt rendez Nagyváradon, amely bár szűk keretben lesz, mégis az egész országból jönnek gazdák a kiállítás és vásár megtekintésére. A kiállítás és vásár a gazd. egyesület székházának udvarán lesz. *Telegdy József*, az egyesület elnöke a kiállítást és vásárt azzal jelenti be, hogy kéri a városi tanács hozzájárulását, továbbá a vásár lebonyolítására két napra egy tisztviselő kiküldését, aki a járlat átírásokat a helyszínen fogatosítaná. A kiküldött tisztviselő napidiját fizeti az egyesület.

A gabonatözsde határidői

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 3

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. — — — —		10.38
Rozs okt. — — — —		8.96
Zab májusra — — — —		—
Zab okt. — — — —		7.04
Tengeri máj. 1908. — — — —		6.85
Tengeri jul. — — — —		6.69

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, márc. 3

Osztrák hitelrészvény — — —	631.25
Magyar hitelrészvény — — —	748.—
Leszámitoló bank — — —	743.75
Rimamurányi — — —	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv. — — —	692.25
Közuti vasut — — —	552.—
Városi villamos vasut — — —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1909. márc. 3

Magyar arany járadék 4 száz. — —	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz. — —	93.25
Magyar koronajáradék — — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz. — —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény — —	95.50
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön — —	33.50
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön — —	94.50
Osztrák járadék papírban — — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben — — —	145.—
Osztrák járadék aranyban — — —	97.25
Osztrák korona járadék — — —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek — — —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény — — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény — — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény — — —	730.—
Magyar hitelrészvény — — —	748.—
London vista — — — —	631.50
Páris vista — — — —	689.50
20 márkás arany — — — —	23.51
20 frankos (Napoleon) — — — —	19.02
Német birodalmi márka — — — —	117.96

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: Faragó Béla.

1

I. FEJEZET.

Kovács nélkül.

— Szaladatok csak hamar a szomszédba, kérjétek kölcsön egy gyalulót, új káposztát akarok délre főzni, hamar, hamar Julcsa lányom. Sebesebben járjon a lábad, mint a nyelvem, az pedig megszegyenitene minden kengyelfutót.

Julcsa szaladt, hamar is visszatért volna, ha a szomszédban ki nem kellene lehelni az összes napihireket és szükségesnek nem tartaná a legírsebbeket a tekintetes asszony számára összegyűjteni. Ehhez járul a szomszédék házatájának alapos körültekintése, a cselédek négy szem között való kapása (interviewja), hogy a tekintetes asszonynak tüzetes és pontos tudósítást tudjon adni.

Tekintetes Parázné asszony egész nap csörgött, pörgött, zsörtölődött, legtöbbször élete párjával a házán kívül rettenthetetlen bátorságu Móni bácsival . . .

Emánuel ur a legnagyobb lelki nyugalommal hallgatta a tehénkihajtás óta Sándor néni nyájaskodásait, mely reggeltől estig egy szakadatlan körmondatot képez s pont csak álmában kerül ki a mondat végére.

Mázsás kő esett le szívéből, mikor meghallotta, hogy Julcsa a szomszédba küldetett egy kis szemlére; mert szeretett életpárja el fog csendesedni, mit adandó alkalommal ünnepelet végezve mond el.

Ki akart osonni a méhesbe, de oh balsors! utközben nyitva hagyta az ajtót és felöntötte a savós dézsát, melynek peremén a kis macskák tartottak lakni és most a szokatlan fürdővíz érintve, ijedten szaladtak szét s az egyik úgy került a tekintetes asszony lábai elé, hogy csak a konyhai ágy közelletének köszönhető, hogy el nem esett.

— Kérhetnél kölcsön a szomszédból egy kis észt te Móni, a mi kevés sütni való van, a hajaddal együtt fogys a mi megmarad, abból a kovász hiányzik, kovász nélkül élsz, kovász nélkül jársz, kovász nélkül cselekszel. Mért nem csukod be az ajtót? az ember nem tud hová lenni a legyektől, persze neked könnyű, azt a borzasztó, tüdőt máró dohányt szivod; kerül minden éő teremés . . . de hát . . .

Emánuel ur szerensséjére megérkezett a szolgáló és pedig a gyaluló nélkül, a harmadik szomszédból; harmadnap óta nem került még haza.

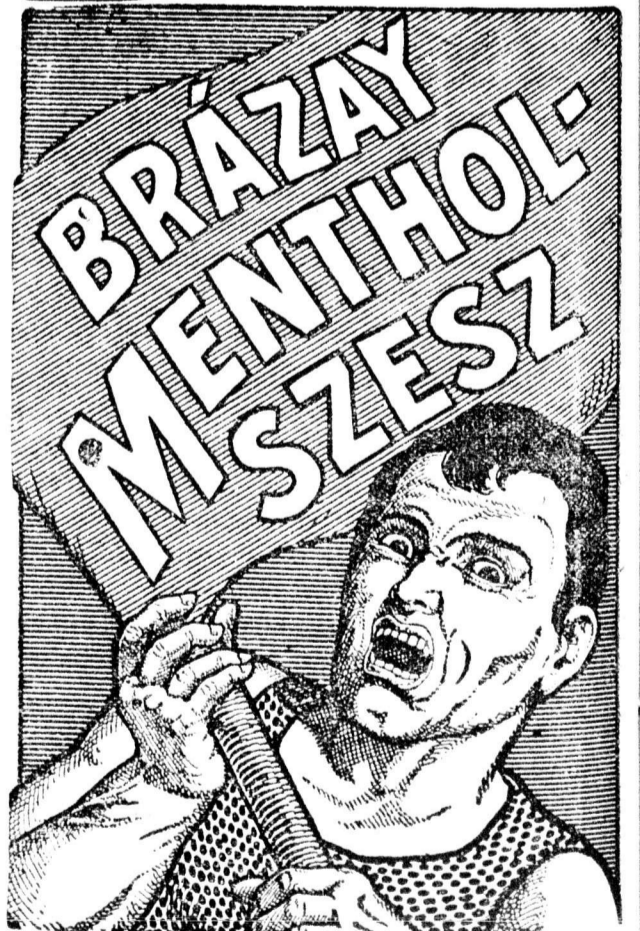
(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VDSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Am élet minden bajában legjobb segítség és legmegbízhatóbb háziszer a

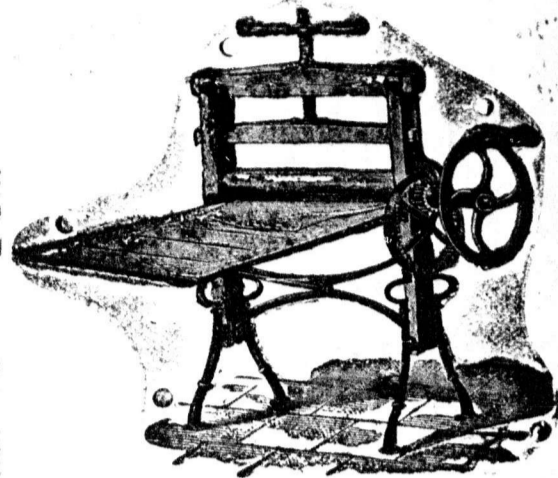
ERŐSIT! SEGIT! MEGOV

Egy üveg ára 40 fillér.
Kapható mindenütt.

A világhírű „JOHN“ féle
gőz mosógép. Ruha mángorló
és gummi hengerű facsaró
gépek kizárólagos raktára.
Arjegyzékkel és árajánlattal
::: készséggel szolgál :::

Tarsoly és Risztó
vaskereskedése Nagyvárad, Rákóczi-út.

Hirdetések

felvételnek
a kiadóhivatalban.

BOR ELADÁS!

Az érdeklődők szives tudomására hozzuk,
hogy miként már mu't évben is tettük
saját termésű lehozott boraink eladását
megkezdjük. Eladó mintegy 7 hl. 1907.
évi rizling, 11 hl. 1908. évi rizling 85 hl.
1908 vegyes asztali bor, és pedig akár egész-
ben, akár 56 litert meghaladó részletekben.

Des Echerolles Kruspér Sándor és Gilbert.
:: Kapuczinus utca 20. szám. ::

Magyar forrás. **Hugyhajtó és Hugsavoldó** Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta izü, szénsavban gazdag, dus
Lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok ese-
tében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kütkézalóság és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferencz
József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüssel-
ben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten: III-98.
Főraktár Nagyváradon: KADÁR JÁNOS Rákóczi-út.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

A folyó hó végén nyilvános alá-
írásra kerülő

4 1/2 % m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek
mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 4.50 kor.
100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-
képes z-l ámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok.

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillár-raktárunkat
megtékinthetőre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

ÖZV. BÁRÓ VAY ARNOLDNÉ

szül. MIKES grófnő zongoraművész

folyó évi április hó második felében
tartja meg egyetlen

hangversenyét!

Jegyek előjegyezhetők: Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levelezőlapok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfeljegyzések,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,
nyomtatványok
síb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.